

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 14 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Andžej Maciejewski ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. birželio 2 d. paduotu atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Vatubela“ kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 2 d. nutarties peržiūrėjimo,

n u s t a t ė :

Atsakovė UAB „Vatubela“ padavė kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 2 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro ieškinį atsakovėms UAB „Vatubela“ ir Lietuvos valstybei, atstovaujamai Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos, dėl administracinio akto panaikinimo ir valstybinės žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia. Skundžiama nutartimi pakeista pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis dėl restitucijos taikymo ir nuspręsta taikyti restituciją – grąžinti Lietuvos valstybei 2451 kv. m ploto žemės sklypą, esantį Vilniuje, Sporto g. 16.; grąžinti iš Lietuvos valstybės atsakovei UAB „Vatubela“ 912 303,06 Eur; priteisti 5 proc. dydžio metines palūkanas nuo grąžintos 912 303,06 Eur sumos nuo 2023 m. kovo 2 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; priteisti atsakovei UAB „Vatubela“ iš Lietuvos valstybės 120 000 Eur kompensaciją bei 5 proc. dydžio metines palūkanas nuo priteistos 120 000 Eur sumos nuo 2023 m. kovo 2 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Kasacinis skundas paduodamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktuose įtvirtintais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyto kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas CPK 346 straipsnyje, bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės paduotas kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais: 1) apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktikos valstybinės žemės sklypo įgijėjo sąžiningumo vertinimo klausimu; teismas nevertino valstybinės žemės įgijimo teisinio reglamentavimo aiškumo bylos faktinių aplinkybių kontekste (įskaitant ir to, ar atsakovės UAB „Vatubela“ įsitikinimas sutarties teisėtumu buvo akivaizdžiai nepagrįstas), atsakovės nesąžiningumą konstatavo nenustatęs teismų praktikoje išskirtų nesąžiningumo įrodymų ir kriterijų, tarp jų – neleistinos įtakos valstybės institucijų sprendimams; 2) apeliacinės instancijos teismas, skundžiamoje nutartyje konstatuodamas, kad sklypas galėtų būti panaudotas visuomenės interesams tenkinti, netinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas bei nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos; teismas pažeidė Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkto ir 12 straipsnio 1 dalies 3 punkto normas, pagal kurias nuosavybės teisių atkūrimas natūra galimas tik į laisvą (neužstatytą) žemę; teismas taip pat nukrypo nuo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotos šių normų aiškinimo ir taikymo praktikos, patvirtinančios, jog sklypai, kuriuose yra nebaigtas statyti ir/ar neregistruotas statinys, *inter alia*, aikštelė, laikomi ne laisva, o užstatyta žeme, kuri negali būti grąžinama natūra ir yra valstybės iš pretendentų išperkama; 3) apeliacinės instancijos teismas, neatlikęs CK 6.145 straipsnio 2 dalyje nurodyto šalių padėties pasikeitimo vertinimo ir taikęs restituciją natūra tik dėl tariamo atsakovės UAB „Vatubela“ nesąžiningumo, padarė esminį šios materialiosios teisės normos pažeidimą ir nukrypo nuo šią normą aiškinančios kasacinio teismo praktikos; pagal CK 6.145 straipsnio 2 dalies turinį, vertinimo objektas yra šalių padėtis ir jos pasikeitimas (restitucijos taikymo rezultatas); taigi ši norma gali ir turi būti taikoma, nepriklausomai nuo įgijėjo (ne)sąžiningumo; 4) apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl atsakovės UAB „Vatubela“ priteistinos kompensacijos dydžio, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir EŽTT praktikos, taip pat pažeidė mišrią kaltę reglamentuojančias materialiosios teisės normas (CK 6.248 straipsnio 4 dalį, 6.282 straipsnio 1 dalį); apeliacinės instancijos teismas atsakovės UAB „Vatubela“ prašytą priteisti kompensaciją sumažino daugiau nei 4 kartus (nuo 487 696,94 Eur iki 120 000 Eur); taip teismas atsakomybę bei kaltę už neteisėto įsakymo priėmimą bei neteisėtus sutarties sudarymą paskirstė pagal proporciją: atsakovei – 75 proc., o valstybei – 25 proc.; ši proporcija savo esme nepagrįsta, nes būtent valstybei, o ne privačiam asmeniui (atsakovei) tenka pareiga užtikrinti, kad valstybine žeme būtų disponuojama nepažeidžiant imperatyviųjų teisės normų.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, nusprendžia, kad kasacinio skundo argumentai dėl jame įvardytų materialiosios teisės normų netinkamo aiškinimo ir taikymo nepatvirtina CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytų kriterijų kasacijai, t. y. kad egzistuoja teisinis pagrindas peržiūrėti bylą kasacine tvarka. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo nacionalinių teismų ir EŽTT suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas. Dėl šių priežasčių darytina išvada, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų nors vieną CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytą bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindą.

Atrankos kolegija konstatuoja, kad pateiktas kasacinis skundas neatitinka CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Gražintinas už kasacinį skundą sumokėtas žyminis mokestis (CPK 350 straipsnio 4 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir gražinti jį padavusiam asmeniui.

Gražinti atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Vatubela“ (j. a. k. 302908076) 7817 (septynis tūkstančius aštuonis šimtus septyniolika) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. gegužės 29 d. AB SEB banko mokėjimo nurodymu Nr. 623.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Gražina Davidonienė

Andžej Maciejewski

Algirdas Taminskas